

การสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรี
ของสำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
Communication technique for the Cabinet
Resolutions News by the Government Spokesman
Bureau Secretariat of the Prime Minister

วิมลมาส รัตนมณี Wimonmart Rattanamaneer*

สุภาภรณ์ ศรีดี Supaporn Sridee **

กานต์ บุญศิริ Kant Boonsiri ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) กระบวนการจัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย 2) ความต้องการประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง คือ เจ้าหน้าที่สำนักโฆษกผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ เจ้าหน้าที่งานธุรการชำนาญงาน และนักวิชาการสารสนเทศ สื่อมวลชนสายการเมืองและสายเศรษฐกิจประจำทำเนียบรัฐบาล จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการจัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การคัดเลือกเรื่องจากวาระการประชุม เน้นเรื่องที่มีผลกับประชาชนในวงกว้างและอยู่ในความสนใจของประชาชน คือ การประกาศวันหยุดราชการเพิ่มพิเศษ มาตรการช่วยเหลือเยียวยาประชาชน การเยียวยาด้านภัยธรรมชาติและด้านเศรษฐกิจ (2) การเขียนข่าว ใช้ภาษาทางการ มีรูปแบบเฉพาะคือ ขึ้นต้นด้วยสาระสำคัญของมติ ตามด้วยรายละเอียดเท่านั้น (3) การตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและรูปแบบของมติหลังการประชุมและหลังการแถลงข่าว (4) การเผยแพร่ ตรวจสอบผลสำเร็จเฉพาะเชิงเทคนิคด้านการบรรจุขึ้นข้อมูลข่าวขึ้นเว็บไซต์ 2) ความต้องการประเด็นข่าวของสื่อมวลชน คือ มติที่มีผลและเป็นประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด ได้แก่ มติที่สามารถแก้ปัญหาให้กับ

* นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษารอง

ประชาชน จากภัยธรรมชาติ การปรับลดอัตราภาษี มาตรการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ โดยสื่อมวลชน สายเศรษฐกิจต้องการข้อมูลดิบจากเอกสารการประชุมเพื่อนำไปรายงานข่าวเชิงลึก ขณะที่สื่อมวลชนสาย การเมืองต้องการข่าวที่มีเนื้อหากระชับ เข้าใจได้ง่าย เพื่อรายงานข่าวได้รวดเร็ว โดยสื่อมวลชนทั้งสองสาย ข่าวต้องการใช้ประโยชน์จากข่าวมติคณะรัฐมนตรี ที่มีการตรวจสอบความถูกต้องด้านตัวเลข ด้านภาษาที่เป็นทางการ เพื่อนำไปใช้อ้างอิงต่อไป และสื่อมวลชนส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นข่าวมติที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ รัฐบาลไทย โดยเสนอแนะให้นำเสนอข่าวมติในรูปแบบที่สั้นกระชับ สามารถนำไปใช้ในการนำเสนอผ่านช่อง ทางออนไลน์อื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ: การสื่อสาร การเผยแพร่ ข่าวมติคณะรัฐมนตรี เว็บไซต์รัฐบาลไทย

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the process for writing press releases about Cabinet resolutions disseminated on the Thai government official website; and 2) the demand for news about Cabinet resolutions of Government house - based journalists.

This was a qualitative research. The 15 key informants, chosen through purposive sampling, consisted of group 1: 4 members of government Spokesman Bureau responsible for issuing news about Cabinet resolutions (public relations expert, high-level public relations expert, and skilled office workers) and group 2: 11 communication arts academics and journalists assigned to cover politics and economic news at Government House. The data collection tool was an in-depth interview form. Data were analyzed deductively.

The results showed that 1) There were 4 steps in the process of preparing news about Cabinet resolutions that was disseminated on the government website: (1) selecting news items from the Cabinet meeting agenda that were in the public interest, such as announcements about national holidays, measures to aid citizens, and economic aid or disaster relief; (2) writing the news, using formal language and a specific style and format, starting with the main points, followed by further details only (3) proofreading the content and platform after Cabinet meetings as well as after press releases; and (4) disseminating and assessing success on technical aspects of uploading the news to the website. 2) Journalists desired news about Cabinet resolutions that impacted and benefited the general public the most, such as measures to solve problems after natural disasters, reductions in taxes, and economic stimulus measures. Journalists covering economic news desired raw data from Cabinet meeting documents for in-depth reporting, while journalists covering

political news wanted news that was short and easy to understand so they could report on them quickly. Both groups wanted to make use of the cabinet resolution news that had been checked for numerical accuracy and proper official language for further citation. The majority of journalists were confident in the news appearing on the government website. They suggested that the news of Cabinet resolutions should be short and easy to share quickly on other online media channels.

Keywords: Communication, Dissemination, Cabinet Resolution, Thai Government Website

บทนำ

การเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรี ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย โดยสำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นการสื่อสารเพื่อให้สื่อมวลชน และสาธารณชน ได้รับทราบมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผลจากการประชุมคณะรัฐมนตรี ที่คณะรัฐมนตรีได้ประชุมเพื่อพิจารณาตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นนโยบาย และพิจารณาเรื่องที่ส่วนราชการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยผลการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเรื่องต่าง ๆ จะปรากฏออกมาเป็น “มติคณะรัฐมนตรี” ที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ต้องถือปฏิบัติหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยการประชุมคณะรัฐมนตรีแต่ละครั้ง จะมีผลการประชุมคือมติคณะรัฐมนตรีในเชิงนโยบายหลายเรื่องที่น่าสนใจไปสู่การแก้ปัญหาแก่ประชาชนทั้งในด้านปากท้องและคุณภาพชีวิต การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาประเทศ เช่น มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย นโยบายเกี่ยวกับการจ่ายงบประมาณเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย นโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง นโยบายเกี่ยวกับด้านการศึกษา เป็นต้น (ชุดความรู้ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี http://www.soc.go.th/soc_infographic/index.html) โดยคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงของรัฐบาล จะเป็นผู้แถลงข่าวมติคณะรัฐมนตรีต่อสื่อมวลชนภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรีในแต่ละครั้ง เพื่อการเผยแพร่มติคณะรัฐมนตรีผ่านสื่อมวลชนซึ่งเป็นทั้งผู้รับสารจากรัฐบาล และเป็นผู้ส่งสารต่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับประชาชน ซึ่งข่าวมติคณะรัฐมนตรี ถือเป็นข่าวสำคัญหลักอย่างเป็นทางการของรัฐบาล ที่สื่อมวลชนทั้งสายการเมืองและสายเศรษฐกิจ ประจำทำเนียบรัฐบาล ให้ความสนใจติดตามนำเสนอข่าวเผยแพร่ออกสู่สาธารณชนผ่านช่องทางสารของสื่อมวลชนในทุกสัปดาห์ หรือทุกครั้งที่มีการประชุมคณะรัฐมนตรี (จินตนา จ้อยจุมพจน์, สัมภาษณ์ 13 มิถุนายน 2563)

โดยสำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีภารกิจหลักตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2559 ในดำเนินงานด้านเลขานุการให้แก่คณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และคณะ โดยกลุ่มประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักโฆษก เป็นกลุ่มงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตข่าวสรุปมติคณะรัฐมนตรี เพื่อเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย www.thaigov.go.th (ชุดความรู้ เรื่อง เทคนิคการเขียนข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์จากรัฐบาล 2554) นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องของสำนักโฆษก ได้แก่ กลุ่มผลิตสื่อและเทคโนโลยี ทำหน้าที่ผลิตสื่อภาพนิ่งและวีดิทัศน์ การแถลงข่าวมติคณะรัฐมนตรีเผยแพร่ทางเว็บไซต์รัฐบาลไทย และถ่ายทอดสดการแถลงข่าวมติคณะรัฐมนตรีในแต่ละสัปดาห์ ทั้งในส่วนของนายกรัฐมนตรี และคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทยและ

YouTube : ไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล (<https://www.youtube.com/c/ไทยคู่ฟ้าทำเนียบรัฐบาล>) รวมทั้งกลุ่มสื่อสารเชิงกลยุทธ์ สำนักโฆษก ทำหน้าที่ผลิตสื่ออินโฟกราฟิกในการขยายผลมติคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ ๆ เผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊กไทยคู่ฟ้า ไลน์@ไทยคู่ฟ้า และถ่ายทอดสดการแถลงข่าวของนายกรัฐมนตรีภายหลังเสร็จสิ้นการประชุมคณะรัฐมนตรีผ่านเฟซบุ๊กไทยคู่ฟ้า ด้วย (อิทธิเดช สุพงษ์, สัมภาษณ์ 4 มิถุนายน 2563)

การนำเสนอข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่ผ่านมาในทุกรัฐบาล มีกระบวนการผลิตข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่มีการปฏิบัติเป็นระบบอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน โดยการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีในอดีตที่ผ่านมา หลังจากเสร็จสิ้นการแถลงข่าวของคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว สำนักโฆษกจะผลิตเอกสารข่าวมติคณะรัฐมนตรี (Press Release) เผยแพร่ให้กับสื่อมวลชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนที่สนใจเข้ามารับเอกสารด้วยตัวเอง ในช่วงเย็นของวันที่มีการประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งข่าวมติคณะรัฐมนตรีจะเผยแพร่ หลังจากการประชุมคณะรัฐมนตรีเสร็จสิ้น รวมถึงมีการจัดส่งทางไปรษณีย์ให้กับประชาชนและหน่วยงานที่แจ้งความประสงค์ขอรับเอกสารทางไปรษณีย์ (เฉลิมชัย จ้อยเจนสินธุ์, สัมภาษณ์ 10 มิถุนายน 2563) ต่อมาเมื่อมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร มีระบบอินเทอร์เน็ต มีเว็บไซต์รัฐบาลไทย www.thaigov.go.th เกิดขึ้น สำนักโฆษกจึงได้เผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านทางเว็บไซต์รัฐบาลไทย รวมทั้งมีการจัดส่งข่าวมติคณะรัฐมนตรีทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรืออีเมลให้กับสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล เป็นหลัก โดยในปัจจุบันสำนักโฆษกได้ยกเลิกการสำเนาเอกสารข่าวมติคณะรัฐมนตรีแล้ว (จินตนา จ้อยจุมพจน์, สัมภาษณ์ 13 มิถุนายน 2563) ซึ่งการสื่อสารข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย เป็นการสื่อสารทางเดียวที่สื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาลทั้งสื่อมวลชนสายการเมืองและสายเศรษฐกิจ จากสำนักข่าวต่าง ๆ จะเป็นผู้ติดตามคัดเลือกข่าวมติคณะรัฐมนตรีจากสำนักโฆษก ซึ่งเป็นข่าวทางการของรัฐบาล เพื่อนำไปรายงานข่าวให้ประชาชนรับทราบในช่องทางการเผยแพร่ของสื่อมวลชนนั้น ๆ

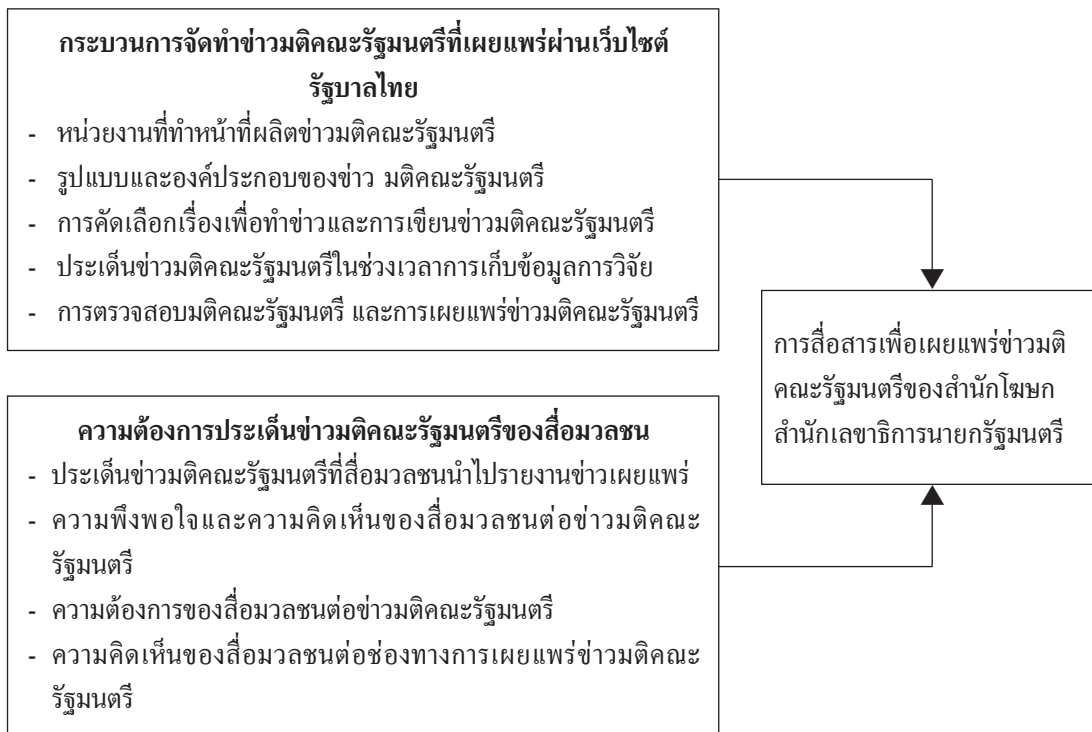
สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย และเผยแพร่ต่อสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล ดังนั้น การศึกษาการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับความต้องการประเด็นเนื้อหาข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล และความต้องการประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล เพื่อนำข้อค้นพบมาเป็นแนวทางปรับปรุงข่าวมติคณะรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับความต้องการของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาลให้มากที่สุด เพื่อสื่อมวลชนจะได้คัดเลือกและใช้ประโยชน์ข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่ผลิตโดยสำนักโฆษก ไปรายงานข่าวผ่านช่องทางการสื่อสารของสื่อมวลชน ให้ประชาชนได้รับทราบมติคณะรัฐมนตรี

ซึ่งเป็นประโยชน์กับประชาชน รวมทั้งเพื่อให้ผลการวิจัยเป็นองค์ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจข่าวมติคณะรัฐมนตรี ได้มีความเข้าใจในกระบวนการจัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสำนักโฆษก

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล

กรอบแนวคิดการวิจัย



วิธีดำเนินการวิจัย

1. **แบบการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

2. **ผู้ให้ข้อมูลหลัก** เจ้าหน้าที่สำนักโฆษกผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตข่าวมติคณะรัฐมนตรีและเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านช่องทางการสื่อสารของรัฐบาล รวม 4 คน ได้แก่

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ 2) นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ 3) เจ้าหน้าที่งานธุรการ

ชำนาญงาน 4) นักวิชาการสารสนเทศ (ผู้ดูแลระบบเว็บไซต์รัฐบาลไทย) และสื่อมวลชนสายการเมือง และสายเศรษฐกิจประจำทำเนียบรัฐบาล รวม 11 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจงจากสื่อมวลชนประเภท หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สำนักข่าว และเว็บไซต์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ 1. แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักโฆษก แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ 1) กระบวนการผลิตข่าวมติ คณะรัฐมนตรี 2) การเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรี 3) ความคิดเห็นเพิ่มเติม และ 2. แบบสัมภาษณ์ สื่อมวลชน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ 1) ประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่สื่อมวลชนนำไปรายงานข่าว เผยแพร่ 2) ความพึงพอใจและความต้องการของสื่อมวลชนต่อข่าวมติคณะรัฐมนตรี 3) ความคิดเห็นของสื่อมวลชนต่อช่องทางการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเครื่องบันทึกเสียงและการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และเก็บรวบรวมจากเอกสารภายในของ สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตลอดจนเอกสารภายนอก สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่เป็น ข้อมูลเชิงวิชาการ เอกสารข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย และหนังสือที่เกี่ยวข้อง โดยตีความข้อมูล เปรียบเทียบข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล จัดข้อมูลเรียงตามความสำคัญของ ประเด็นเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย

1. กระบวนการจัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย

การวิจัยพบว่า กระบวนการที่สำคัญในการจัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ รัฐบาลไทยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การคัดเลือกเรื่องจากวาระการประชุม การเขียนข่าว การ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและรูปแบบของมติหลังการประชุมและหลังการแถลงข่าว และการ เผยแพร่ข่าว

1) การคัดเลือกเรื่องจากวาระการประชุม เป็นการคัดเลือกเรื่องที่จะนำมาทำข่าวจากเอกสาร ระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี โดยผู้จัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรีมีหลักในการคัดเลือกคือ

1.1) เรื่องที่จะคัดแยกไม่นำไปทำข่าวเผยแพร่ ได้แก่ เรื่องวาระลับที่เกี่ยวกับความมั่นคง ของประเทศ เรื่องที่ระบุไว้ในสารบัญญระเบียบวาระการประชุมว่า “แจกและเก็บเอกสารคืนในห้อง ประชุม” เรื่องเกี่ยวกับงบประมาณที่ระบุขึ้นความลับ การขึ้นคำตอบแทนพิเศษของหน่วยงาน รายงาน ประจำปีของหน่วยงาน กฎหมายที่ยังอยู่ในขั้นตอนการตรวจร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการ

กฤษฎีกา เรื่องที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติ เห็นชอบ หรือรับทราบจากคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีการถอนวาระ หรือเลื่อนวาระออกไปก่อน เป็นต้น

1.2) เรื่องที่นำมาทำข่าวเผยแพร่ ได้แก่ เรื่องที่เป็นประโยชน์กับประชาชนในวงกว้าง ที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจติดตาม เช่น การกำหนดวันหยุดราชการเพิ่มพิเศษ มาตรการช่วยเหลือเยียวยาประชาชน การเยียวยาต้านภัยธรรมชาติและด้านเศรษฐกิจ และเป็นเรื่องที่ได้รับการอนุมัติเห็นชอบ หรือรับทราบจากคณะรัฐมนตรี เป็นต้น โดยจะไม่ได้ทำข่าวเผยแพร่ในทุกเรื่อง

2) การเขียนข่าว ข่าวมติคณะรัฐมนตรีเป็นข่าวประชาสัมพันธ์ที่มีรูปแบบเฉพาะตัว โดยข่าวหมวดกฎหมาย เศรษฐกิจ - สังคม และต่างประเทศ มีองค์ประกอบการเขียนข่าว คือย่อหน้าแรกของข่าวเป็นพาดหัวข่าว ที่เป็นการขึ้นต้นมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น โดยไม่มีวรรคนำหรือโปรย และย่อหน้าถัดไปคือเนื้อหาข่าว ส่วนสาระสำคัญของเรื่อง โดยจะมีการอ้างถึง “เรื่องเดิม” ซึ่งเป็นการให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของข่าวมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นประกอบในข่าวบางเรื่องเท่านั้น ขณะที่ในหมวดข่าวแต่งตั้ง ประกอบด้วย พาดหัวข่าวและเนื้อข่าวรวมไว้ในย่อหน้าเดียว โดยไม่มีวรรคนำหรือโปรย และส่วนเชื่อม ซึ่งเนื้อหาข่าวมติคณะรัฐมนตรีทุกเรื่องใช้ภาษาทางการ ตามลักษณะการเขียนข่าวของหน่วยงานราชการที่ใช้ภาษาทางการ

3) การตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและรูปแบบของมติหลังการประชุมและหลังการแถลงข่าว โดยก่อนการเผยแพร่ข่าว จะทำการตรวจสอบความถูกต้องของมติคณะรัฐมนตรีกับผู้เชี่ยวชาญด้านมติคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และจากการแถลงข่าวของคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งข่าวมติคณะรัฐมนตรี เน้นให้ความสำคัญกับความถูกต้องของเนื้อหาข่าวมากกว่าความรวดเร็วในการนำเสนอข่าว เพราะข่าวมติคณะรัฐมนตรีนอกจากจะเผยแพร่ให้สื่อมวลชนและประชาชนได้รับทราบแล้ว ยังเป็นข้อมูลสำหรับเป็นแนวปฏิบัติในเบื้องต้นตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานราชการและหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งเป็นข่าวทางการที่สามารถนำไปอ้างอิงได้

4) การเผยแพร่ข่าว ทำการเผยแพร่ข่าวด้วยการส่งอีเมลให้กับผู้สื่อข่าว และขึ้นเผยแพร่บนเว็บไซต์รัฐบาลไทยโดยไม่ต้องผ่านผู้ดูแลระบบเว็บไซต์ (Webmaster) เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำข่าวได้รับสิทธิในการเข้าถึงการป้อนข้อมูลข่าวในระบบของเว็บไซต์ โดยผู้ดูแลระบบเว็บไซต์จะตรวจสอบการทำงานของระบบ ปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดจากการทำงานที่ผิดปกติของระบบ และภาพรวมการออกแบบเว็บไซต์รัฐบาลไทยเท่านั้น ซึ่งเมื่อเผยแพร่แล้ว จะตรวจสอบการได้รับอีเมลข่าวของสื่อมวลชน และตรวจสอบผลสำเร็จเฉพาะเชิงเทคนิคด้านการบรรจุขึ้นข้อมูลข่าวขึ้นเว็บไซต์ จึงเสร็จสิ้นกระบวนการจัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรี

2. ความต้องการประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล

การวิจัยพบว่า ความต้องการประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสื่อมวลชน คือ

1) ประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่สื่อมวลชนนำไปรายงานข่าวเผยแพร่

สื่อมวลชนติดตามและต้องการประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่มีผลกระทบกับประชาชนจำนวนมากที่สุด เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด ได้แก่ พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มาตรการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ การปรับอัตราภาษี มาตรการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย เรื่องที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจติดตาม เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นขณะนั้น เรื่องการแก้ไขปัญหาการทุจริตในหน่วยงาน การแต่งตั้งบุคคลในแต่ละตำแหน่ง และวาระลับ

2) ความพึงพอใจและความคิดเห็นของสื่อมวลชนต่อข่าวมติคณะรัฐมนตรี

2.1) สื่อมวลชนมีความพึงพอใจต่อข่าวมติคณะรัฐมนตรีในหลายประการได้แก่ ข้อมูลประกอบเนื้อหาข่าวครบถ้วน กรณีการรายงานข่าวสั้นสามารถนำข้อมูลข่าวมติคณะรัฐมนตรีไปรายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว ส่วนข่าวที่ต้องทำรายงานข่าวเชิงลึก จะต้องนำข่าวมติคณะรัฐมนตรีไปขยายผลต่อสาระสำคัญของข่าวมติคณะรัฐมนตรีสามารถสนองตอบการนำเสนอข่าวได้ ใช้ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลข ชื่อ ตำแหน่ง ในเรื่องการแต่งตั้ง ช่วยให้ได้ประเด็นข่าวเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่คณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแถลงข่าว ช่วยเสริมให้เนื้อหาข่าวที่คณะโฆษกฯ แถลงมีความชัดเจนขึ้น

2.2) สื่อมวลชนสายเศรษฐกิจมีความเห็นว่าข่าวมติคณะรัฐมนตรีในบางเรื่องยังมีข้อมูลข่าวที่ไม่ลึกพอ จึงต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสารวาระการประชุม นำมาประกอบการเขียนข่าวโดยละเอียด เพื่อให้ข่าวมีน้ำหนัก น่าเชื่อถือมากขึ้น เพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมายข่าวเศรษฐกิจ รวมทั้งทำให้ข่าวได้รับโอกาสเผยแพร่ในพื้นที่ของสื่อ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และจะทำให้รัฐบาลมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น ขณะที่สื่อมวลชนสายการเมืองต้องการข่าวที่มีเนื้อหากระชับ เข้าใจได้ง่าย เพื่อรายงานข่าวได้รวดเร็ว เพราะเป้าหมายผู้รับสารข่าวการเมืองคือประชาชน ชาวบ้านทั่วไป

2.3) สื่อมวลชนมีความเห็นด้วยว่าควรเพิ่มข้อมูลในส่วนของ “เรื่องเดิม” ไว้ในเนื้อหาสาระสำคัญของข่าวมติเพื่อให้ทราบที่มาที่ไปของเรื่องและสร้างสีสันของข่าว ขณะที่ก็มีสื่อมวลชนที่มีความเห็นว่า เนื้อหาสาระสำคัญของข่าวควรนำเสนอเฉพาะมติที่เป็นปัจจุบัน ไม่จำเป็นต้องอ้างอิงมติเดิม หรือเรื่องเดิม หากจะนำมาอ้างอิงก็ควรนำไปเสริมในช่วงท้ายข่าว โดยแยกเนื้อหาให้ชัดเจนเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงประเด็น ลดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

2.4) สื่อมวลชนให้ความเชื่อถือข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย โดยเปรียบว่าเป็นแหล่งข่าวหนึ่งที่สามารถอ้างอิงที่มาที่ไปได้ รวมทั้งเป็นข้อมูลเชิงเอกสารที่มีความละเอียดเป็นทางการ เชื่อถือได้

3) ความต้องการของสื่อมวลชนต่อข่าวมติคณะรัฐมนตรี

สื่อมวลชนต้องการข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการรายงานข่าวมติคณะรัฐมนตรีในบางเรื่อง โดยจะขอข้อมูลจากสำนักโฆษก จากคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จากรัฐมนตรี และแหล่งข่าวจากกระทรวงต้นเรื่อง ซึ่งสื่อมวลชนให้เหตุผลว่า สื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาลถือว่ามีภาระที่หนัก เพราะทำเนียบรัฐบาลเป็นศูนย์กลางในการรวมมติคณะรัฐมนตรีของทุกกระทรวง ดังนั้น จึงจำเป็นที่ต้องขวนขวายหาข้อมูลประกอบข่าวอย่างละเอียด เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์ และเพื่อสร้างความแตกต่างในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน

4) ความคิดเห็นของสื่อมวลชนต่อช่องทางการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรี

4.1) สื่อมวลชนมีความเห็นว่า การเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย และการส่งอีเมลข่าว เป็นช่องทางการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ สามารถนำข้อมูลข่าวไปใช้ได้ดี และใช้สืบค้นข่าวย้อนหลังได้ โดยสื่อมวลชนมีความเห็นด้วยว่า ต้องการได้รับข่าวมติคณะรัฐมนตรีโดยเร็วที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ที่มีปัจจัยด้านกระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อเผยแพร่ที่ใช้เวลามากกว่าสื่อประเภทอื่น ทั้งยังแตกต่างจากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์ ที่มีพื้นที่ข่าวและเวลาให้รายงานข่าวได้อย่างไม่เป็นข้อจำกัดด้วย

4.2) นอกจากนี้ ปัจจุบันภายหลังเสร็จสิ้นการแถลงข่าวมติคณะรัฐมนตรี คณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีจะเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีบางเรื่องในรูปแบบข่าวสั้น ไปยังสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล ผ่านกลุ่มไลน์ Open Chat “รั้งนกระจอก” ที่เป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักโฆษก กับสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล ซึ่งสื่อมวลชนมีความพึงพอใจ เพราะช่วยอำนวยความสะดวกให้ไม่ต้องพิมพ์ข่าวเอง สามารถรายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว สื่อมวลชนจึงมีความเห็นว่าควรนำเสนอข่าวมติคณะรัฐมนตรีในรูปแบบที่สั้นกระชับ ให้สื่อมวลชนสามารถนำไปใช้นำเสนอผ่านช่องทางออนไลน์อื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งสำนักโฆษกควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านสื่อออนไลน์ เพราะปัจจุบันประชาชนนิยมรับข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์เป็นอย่างมาก

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. กระบวนการจัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย สามารถสรุปกระบวนการจัดทำข่าวได้ดังนี้

1) การคัดเลือกเรื่องจากวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี โดยมีหลักในการคัดเลือกเรื่องที่จะนำมาทำข่าวเผยแพร่ ที่นำเสนอข่าวเป็นประโยชน์กับประชาชนในวงกว้าง เป็นเรื่องที่ประชนกำลังสนใจติดตามขณะนั้น ได้แก่ การประกาศวันหยุดราชการเพิ่มพิเศษ มาตรการช่วยเหลือเยียวยาประชาชน การเยียวยาต้านภัยธรรมชาติ และด้านเศรษฐกิจ โดยจากผลการวิจัยพบว่า ข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทยนำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ-สังคม มากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องการแก้ไขปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งอาจเปรียบได้ว่า กองบรรณาธิการข่าวมติคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสารข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสำนักโฆษก สอดคล้องกับเคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin, 1947 อ้างถึงในปรเมศ สตะเวทิน, 2546 น. 35-36) ที่ให้ข้อสังเกตว่า ข่าวสารมักจะไหลผ่านช่องทางต่าง ๆ อันประกอบไปด้วยบริเวณประตูที่ซึ่งมีการปล่อยหรือกักข่าวสารใด ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หรือโดยวินิจฉัยของผู้เปิดประตูสารว่าจะยอมให้ข่าวสารใดไหลผ่านไปได้อหรือไม่ ผู้เปิดประตูสารจึงเป็นบุคคลที่ควบคุมการไหลของข่าวสาร จะเป็นผู้ตัดสินว่าข่าวสารอะไรควรส่งต่อไปอย่างรวดเร็ว และข่าวสารอะไรควรส่งไปช้า หรือสิ่งใดควรตัดออกไปทั้งหมด บุคคลผู้ทำหน้าที่ปิดและเปิดประตูข่าวสารนี้ได้แก่ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว นักวิจารณ์ ผู้เขียนผู้พิมพ์ ครู และพ่อแม่ เป็นต้น และสอดคล้องกับที่พัชณี เจริญรายา, เมตตา วิวัฒนานุกูล และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ (2541, น. 171-172) กล่าวว่า นายทวารข่าวสารคือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางในช่องทางการสื่อสาร เป็นผู้ตัดสินใจว่าข่าวสารที่ตนได้รับมานั้นจะส่งไปยังมวลชนหรือไม่ และส่งไปอย่างไร บุคคลผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว ได้แก่ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว นักข่าว ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกและเสนอข่าวสารไปยังประชาชน นายทวารข่าวสารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งของการสื่อสารในสังคมปัจจุบัน เพราะมีหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบและเฝ้าสังเกตความเป็นไปของสภาพแวดล้อมในสังคม

2) การเขียนข่าว ใช้ภาษาทางการ มีรูปแบบเฉพาะคือ พาดหัวข่าวที่ขึ้นต้นด้วยสาระสำคัญของมติคณะรัฐมนตรี ตามด้วยเนื้อหาข่าว โดยจะมีการอ้างถึงเรื่องเดิมซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับที่มาที่ไปของมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น เปรียบได้กับส่วนเชื่อมของข่าว อยู่ในบางข่าวเท่านั้น สอดคล้องกับธีระพงษ์ โสดาศรี (ชุดความรู้เทคนิคการเขียนข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์งานรัฐบาล, 2554) ที่ได้เขียนถึงเรื่องการเขียนเพื่อการประชาสัมพันธ์ ว่า หน่วยงานสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานราชการเป็นที่เชื่อถือได้ โดยภาษาไทยมีระดับภาษา 5 ระดับ ภาษาพิธีการ ภาษาทางการ ภาษา กึ่งทางการ ภาษาสามัญ และภาษาตนเอง ฉะนั้นในการเขียนข่าวของหน่วยราชการต่าง ๆ ไม่เฉพาะสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ควรจะใช้ภาษาพิธีการหรือภาษาทางการเท่านั้น ส่วนหนังสือพิมพ์ หรือสื่อจะนำไปพาดหัวเป็นภาษากึ่งทางการ หรือภาษาสามัญถือเป็นเรื่องของเขา และสอดคล้องกับโครงสร้างการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ ตามแนวคิดของรุ่งรัตน์ ชัยสำเริง (2549) มีความคล้ายคลึงกับการเขียน

ข่าวทั่วไป ที่จะต้องมีวิธีการนำเสนอเพื่อให้ผู้อ่านสามารถติดตามเนื้อหาและจับเรื่องราวที่สำคัญได้ตรงประเด็น ประกอบด้วย 4 ส่วนใหญ่ ๆ คือ 1. พาดหัวข่าว 2. วรรคนำ 3. ส่วนเชื่อม 4. เนื้อหาข่าว และการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์มีการเขียนข่าวในสองรูปแบบ คือ 1. การเขียนข่าวแบบพีรามิดหัวกลับ ที่จัดลำดับความสำคัญของประเด็นต่าง ๆ ที่มีในข่าว และนำประเด็นที่มีความสำคัญมาไว้ตอนต้น ๆ ของข่าว ส่วนข้อความอื่น ๆ ที่เหลือให้เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยลดหลั่นกันไป ส่วนที่มีความสำคัญที่สุดคือ พาดหัวข่าว และตามด้วยวรรคนำของข่าว 2. การเขียนข่าวแบบพีรามิดหัวตั้ง ที่กล่าวถึงรายละเอียดปลีกย่อยก่อนแล้วค่อย ๆ ขยายรายละเอียดเพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงประเด็นสำคัญของเรื่อง ขณะที่เนื้อหาข่าวมติคณะรัฐมนตรีใช้ภาษาทางการ ตามลักษณะการเขียนข่าวของหน่วยงานราชการที่ใช้ภาษาทางการ ซึ่งหน่วยงานราชการ และหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำไปใช้อ้างอิงได้

3) การตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและรูปแบบของมติหลังการประชุมและหลังการแถลงข่าว โดยข่าวมติคณะรัฐมนตรีเน้นความถูกต้องมากกว่าความรวดเร็วในการนำเสนอข่าว โดยจะมีการตรวจสอบความถูกต้องของมติ ก่อนที่จะเผยแพร่ข่าวข่าวมติคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นข่าวอย่างเป็นทางการของรัฐบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์ โบราณมูล (2560) เรื่อง ปัจจัยต่อการกำหนดประเด็นข่าวกับคุณค่าทางจริยธรรมของการเสนอข่าวช่อง 9 MCOTHD ในยุคดิจิทัล โดยสำนักข่าวไทย เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีภารกิจประกอบกิจการสื่อสารมวลชนที่มุ่งสู่การเป็นองค์กรคุณภาพในธุรกิจสื่อสารที่เป็นหุ้นส่วนกับสังคมไทยและก้าวไกลไปด้วยกัน จึงต้องดำเนินงานภายใต้ต้นนโยบายองค์กรและนโยบายสำนักข่าวไทยที่เน้นความถูกต้อง เป็นกลาง น่าเชื่อถือ โดยบรรณาธิการข่าวรายการเช้าชนคุย รายการข่าวภาคเที่ยง รายการเรื่องพลบค่ำ รายการข่าวภาคค่ำ และรายการค่ำข่าวครบประเด็น ทั้ง 5 รายการ ของสำนักข่าวไทย ได้ใช้นโยบายของสำนักข่าวไทยที่เน้นความถูกต้อง เป็นกลาง น่าเชื่อถือ เป็นหลักยึดในการทำงาน ให้ความสำคัญกับความถูกต้องของข่าวมากกว่าความเร็วในการนำเสนอ

4) การเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรี ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย และการส่งอีเมลข่าวให้กับสื่อมวลชน ซึ่งการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านช่องทางการเผยแพร่ของสำนักโฆษกไปยังกลุ่มเป้าหมายคือสื่อมวลชน ก็เพื่อให้สื่อมวลชนนำข่าวมติคณะรัฐมนตรีไปรายงานข่าวผ่านช่องทางการเผยแพร่ของสื่อมวลชนอีกต่อหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของสื่อมวลชนในแต่ละประเภทของสื่อ ได้รับทราบข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่สื่อมวลชนรายงาน โดยการถ่ายทอดข่าวมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสาร 2 จังหวะ ที่ค้นพบโดย Paul F. Lazarsfeld และคณะ (Lazarsfeld, Berelson & Gaudet, 1948) ซึ่งมีจุดเด่นของทฤษฎีคือมนุษย์มีได้อยู่โดดเดี่ยวในสังคม แต่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในลักษณะเป็นกลุ่มปฐมภูมิ คือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายในการสื่อสารมวลชน ซึ่งมีหน้าที่เป็น

ช่องทางการถ่ายทอดข่าวสารเข้าในสังคม และเป็นแหล่งของอิทธิพลกลุ่มหรืออิทธิพลบุคคลที่มีผลต่อความคิดและการกระทำของสมาชิกในสังคม แนวคิดนี้มีความเชื่อว่าข่าวสารที่ถูกส่งออกไปจากองค์กร สื่อมวลชนหรือผู้ส่งสาร ไม่ได้ไปถึงผู้รับสารโดยตรงเสมอไป ในบางครั้งข่าวสารไปถึงผู้รับในลักษณะการส่งต่อกันเป็นสองทอด คือ ลำดับแรก ข่าวสารจะไปถึงผู้นำความคิดบางคนในชุมชนก่อน จากนั้นจึงถูกถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นในกลุ่ม โดยผู้นำความคิดเป็นเพียงสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มสังคมหรือชุมชน ผู้นำความคิดจะเป็นผู้นำข่าวสารให้เป็นไปตามแนวคิดของตน และในขณะเดียวกันบุคคลที่ได้ฟังส่วนใหญ่่มักจะเป็นบุคคลที่ถูกจูงใจได้ง่าย ดังนั้น ข่าวสารจากสื่อมวลชนจึงไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้รับสารส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรี มีการตรวจสอบผลสำเร็จของการเผยแพร่เฉพาะในเชิงเทคนิค คือตรวจสอบการได้รับอีเมลข่าวของสื่อมวลชน และตรวจทานการแสดงผลของข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่หน้าเว็บไซต์รัฐบาลไทย เท่านั้น โดยไม่ได้มีการติดตามประเมินผลการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสื่อมวลชน อีกทั้งที่หน้าเว็บไซต์รัฐบาลไทยไม่มีช่องทางให้แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ จึงอาจกล่าวได้ว่าไม่เป็นที่ไปตามแนวทางการเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ขององค์กรที่ต้องการมีการติดตามประเมินผลข่าวที่เผยแพร่

2. ความต้องการประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล

การวิจัยพบว่า สื่อมวลชนมีความต้องการประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรี และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข่าวมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

1) สื่อมวลชนสายเศรษฐกิจจะติดตามคัดเลือกข่าวมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่มีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากที่สุด โดยจะติดตามข่าวมติทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก เน้นเรื่องที่สังคมกำลังเฝ้าติดตาม เน้นมติที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก ขณะที่สื่อมวลชนสายการเมืองติดตามข่าวมติในเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรงกับประชาชนมากที่สุด เน้นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เรื่องที่ประชาชนมีส่วนได้ส่วนเสียที่ประชาชนควรจะได้รับทราบ เรื่องที่ประชาชนกำลังสนใจติดตามสถานการณ์ขณะนั้น เพื่อสื่อสารให้ประชาชนได้ปรับตัวเตรียมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้น ซึ่งการที่สื่อมวลชนติดตามประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีเพื่อนำไปรายงานข่าวตามแนวทางของสื่อมวลชนนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีผู้ปิดเปิดประตูข่าวสารที่เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin, 1947 อ้างถึงใน ปรมะ สตะเวทิน, 2546 น. 35-36) ให้ข้อสังเกตว่าข่าวสารมักจะไหลผ่านช่องทางต่าง ๆ อันประกอบไปด้วยบริเวณประตูที่ซึ่งมีการปล่อยหรือกักข่าวสารใด ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หรือโดยวินิจฉัยของผู้ปิดเปิดประตูสารว่าจะยอมให้ข่าวสารใดไหลผ่านไปหรือไม่ ผู้ปิดเปิดประตูสารจึงเป็นบุคคลที่ควบคุมการไหลของข่าวสาร จะเป็นผู้ตัดสินว่าข่าวสารอะไรควรส่งต่อไปอย่างรวดเร็ว และข่าวสารอะไรควรส่งไปช้า หรือสิ่งใดควรตัดออกไปทั้งหมด บุคคลผู้ทำหน้าที่ปิดและเปิดประตูข่าวสารนี้ได้แก่ ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว นักวิจารณ์ ผู้เขียน ผู้พิมพ์ ครู และพ่อแม่ เป็นต้น และ สอดคล้องกับที่

พัชนี เจริญยา เมตตา วิวัฒน์นุกุล และถิรนนท์ อนุรักษ์วิวงศ์ (2541, น. 171-172) กล่าวว่า นายทวารข่าวสารคือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางในช่องทางการสื่อสาร เป็นผู้ตัดสินใจว่าข่าวสารที่ตนได้รับมานั้นจะส่งไปยังมวลชนหรือไม่ และส่งไปอย่างไร บุคคลผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว ได้แก่ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว นักข่าว ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกและเสนอข่าวสารไปยังประชาชน นายทวารข่าวสารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งของการสื่อสารในสังคมปัจจุบัน เพราะมีหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบและเฝ้าสังเกตความเป็นไปของสภาพแวดล้อมในสังคม รวมทั้งการติดตามประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนวรรตน์ รามสูตร (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การเปิดรับและความต้องการข่าวสารด้านนโยบายการศึกษาของบุคลากร จากเว็บไซต์ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า บุคลากรกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการข่าวสารนโยบายการศึกษาจากเว็บไซต์ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ ในด้านมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการศึกษามากที่สุด

2) สื่อมวลชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อข่าวมติคณะรัฐมนตรีในหลายด้าน ทั้งการที่มีข้อมูลประกอบเนื้อหาข่าวอย่างครบถ้วน สามารถนำข้อมูลข่าวมติคณะรัฐมนตรีไปรายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว สารสำคัญของเนื้อหาข่าวมติคณะรัฐมนตรีสามารถสนองตอบการนำเสนอข่าวได้ มีรายละเอียดครบถ้วนตามที่ต้องการ ใช้เป็นข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลข ชื่อ และตำแหน่งในมติเรื่อง การแต่งตั้ง ทำให้ข่าวมีความสมบูรณ์ ช่วยให้ได้ประเด็นข่าวมติคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติมนอกเหนือจากเรื่องที่คณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแถลงข่าว ช่วยเสริมเนื้อหาข่าวมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่คณะโฆษกฯ แถลงข่าว รวมทั้งสื่อมวลชนให้ความเชื่อถือข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสำนักโฆษก ที่มีรายละเอียดเป็นทางการ และเป็นแหล่งข่าวที่สามารถอ้างอิงได้ ดังนั้น กล่าวได้ว่าสื่อมวลชนมีความพึงพอใจข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสำนักโฆษก สื่อมวลชนจึงเลือกใช้ประโยชน์จากข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสำนักโฆษกเพื่อนำไปรายงานข่าวต่อสาธารณชน ซึ่งการที่สื่อมวลชนจะเลือกใช้ประโยชน์จากข่าวใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและความต้องการในการใช้ประโยชน์ของสื่อมวลชน สอดคล้องกับ ทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ (The Uses and Gratifications Theory) (พีระจิรโสภณ, 2546) ที่ให้ความสำคัญที่ผู้รับสารในการตัดสินใจเลือกใช้ประเภทสื่อ และเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล โดยอาศัยพื้นฐานความต้องการของตนเองเป็นหลัก ซึ่งการตัดสินใจเลือกรับสื่อที่ผู้รับสารจะพิจารณาในแง่ที่ว่า คนต้องการอะไร จากสื่อใด สารประเภทไหน และสารนั้นตอบสนองความต้องการของตนอย่างไร สอดคล้องกับสุรพงษ์ โสภนะเสถียร (2553, น. 114) ที่กล่าวว่า การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจนั้น เป็นแนวคิดทางด้านการสื่อสารในแง่ที่ผู้รับสารคือตัวจักรที่จะตัดสินใจ โดยอาศัยพื้นฐานความต้องการของตนเป็นหลัก การศึกษาตามแนวคิดนี้เป็นการศึกษาที่เน้นผู้รับสาร (Media Consumer) เป็นจุดเริ่มต้น โดยศึกษาว่าผู้รับสารนั้นมีกระบวนการอย่างไร

ในการเลือกเปิดสื่อหนึ่ง ๆ กระบวนการดังกล่าว หมายถึง พฤติกรรมการสื่อสาร (Communication Behavior) ที่ครอบคลุมถึงภูมิหลังของผู้รับสาร

ทั้งนี้ สื่อมวลชนสายเศรษฐกิจมีความต้องการข้อมูลประกอบข่าวเพิ่มเติมจากเอกสารวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อมาประกอบการเขียนข่าว เพราะเป็นธรรมชาติของข่าวเศรษฐกิจที่ต้องมีข้อมูลด้านตัวเลขประกอบข่าวอย่างละเอียด เนื่องจากเป้าหมายผู้รับสารของผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจคือนักธุรกิจ นักลงทุนที่ต้องการข้อมูลข่าวอย่างละเอียด ซึ่งสื่อมวลชนมองว่าข้อมูลประกอบข่าวจะทำให้ข่าวมีความน่าเชื่อถือและสมบูรณ์มากขึ้น ทำให้ข่าวนั้นได้รับโอกาสเผยแพร่ในพื้นที่ของสื่อและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ซึ่งจะเป็นผลงานของรัฐบาลทำให้รัฐบาลมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น รวมทั้งมีสื่อมวลชนต้องการให้เพิ่มข้อมูลในส่วนของ “เรื่องเดิม” ของมติคณะรัฐมนตรีเรื่องนั้นไว้ในข่าวมติคณะรัฐมนตรีเพื่อสร้างสีสันของข่าว ซึ่งความต้องการดังกล่าวของสื่อมวลชน เป็นความต้องการเพื่อทำให้เนื้อหาข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่สื่อมวลชนนำไปรายงานมีความน่าสนใจ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับสารเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของณิชารี ภควัตชัย (2558) ที่ศึกษาเรื่อง การผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในยุคความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายของกรมประชาสัมพันธ์ พบว่า การผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกรมประชาสัมพันธ์ ประชาชนผู้รับข่าวสารและผู้บริหารของกรมประชาสัมพันธ์ มีความเห็นตรงกัน ต้องการให้กรมประชาสัมพันธ์ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มีความน่าสนใจให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของประชาชนผู้รับข่าวสารจากเกณฑ์ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบการนำเสนอ และด้านสื่อที่เป็นช่องทางการเผยแพร่

3) สื่อมวลชนมีความพึงพอใจให้ความเชื่อมั่นกับช่องทางการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทยและการส่งอีเมลข่าว เพราะเป็นช่องทางการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว สามารถนำข่าวมติคณะรัฐมนตรีที่มีข้อมูลจำนวนมากไปใช้ประโยชน์ได้ทันที และสามารถสืบค้นข่าวย้อนหลังได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุษา แก้วแดง (2558) ที่ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อ และความพึงพอใจต่อข่าวสารของสโมสรฟุตบอล ปตท. ระยอง แล้วพบว่า ในการเปิดรับสื่อและความพึงพอใจต่อข่าวสารของสโมสรฟุตบอล ปตท. ระยอง สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นสื่อที่เปิดรับง่าย มีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด และเป็นสื่อที่ถ่ายทอดข่าวสารการประชาสัมพันธ์ไปสู่คนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันอย่างรวดเร็ว

4) สื่อมวลชนพึงพอใจต่อการรับข่าวมติคณะรัฐมนตรีในรูปแบบข่าวสั้นจากคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผ่านช่องทางไลน์กลุ่ม Open Chat “รั้งนกระจอก” ซึ่งสื่อมวลชนมีความพึงพอใจ เพราะสามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานให้สื่อมวลชนไม่ต้องพิมพ์ข่าวเอง ทั้งนี้ ข่าวมติคณะรัฐมนตรี ไม่ได้มีการเผยแพร่ข่าวผ่านช่องทางไลน์กลุ่ม “รั้งนกระจอก” ดังกล่าว คงเป็นการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์รัฐบาลไทย และการส่งอีเมลข่าวให้กับสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล

เท่านั้น โดยการส่งข่าวผ่านช่องทางไลน์ จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับสื่อมวลชนในการนำข่าวไปรายงานต่อสาธารณชนได้อย่างรวดเร็ว เพราะในปัจจุบันประชาชนรับข่าวสารผ่านทางสื่อออนไลน์มากขึ้น ดังนั้น ขวามติคณะรัฐมนตรีจึงควรมีการเผยแพร่ให้ครอบคลุมช่องทางสื่อออนไลน์ เพื่อให้เผยแพร่ไปในวงกว้างยิ่งขึ้นและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกับผลการวิจัยของอนงศ์วดี จีระบุตร (2556) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ แล้วพบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยให้ครอบคลุมทุกสื่อ เช่น การนำเสนอผลงานวิจัยในระดับชาติ การจัดทำแผ่นพับ การจัดทำวีดิทัศน์เผยแพร่ผลการวิจัย การจัดทำหนังสือคู่มือ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อออนไลน์ ซึ่งได้รับความนิยมจากประชาชนมากในปัจจุบัน เนื่องจากผลการวิจัยมีความหลากหลาย โดยต้องมีการศึกษาข้อมูลผลการวิจัย กลุ่มเป้าหมาย และช่องทางการสื่อสารเพื่อความเหมาะสมและความคุ้มค่าของการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะทำให้มีการประชาสัมพันธ์ผลการวิจัยมากขึ้น เพื่อกลุ่มเป้าหมายจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ข้อเสนอแนะ

การสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรี ทำให้ประชาชนได้รับทราบมติคณะรัฐมนตรีที่เป็นประโยชน์และมีผลต่อประชาชนในวงกว้าง ซึ่งสื่อมวลชนให้ความสำคัญติดตามใช้ประโยชน์จากข่าวมติคณะรัฐมนตรี และนำข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสำนักโฆษกไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนผ่านช่องทางของสื่อมวลชนในทุกครั้งที่มีการประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งฝ่ายข้าราชการการเมือง คือคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ควรมีความเข้าใจความต้องการของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล โดยเฉพาะสื่อมวลชนสายเศรษฐกิจที่ต้องการข้อมูลดิบจากเอกสารการประชุมเพื่อนำไปรายงานข่าวเชิงลึกเพื่อประโยชน์ในการสื่อสารเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีให้ประชาชนได้รับทราบ ซึ่งจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ในกระบวนการจัดทำข่าวมติคณะรัฐมนตรี มีการตรวจสอบผลการเผยแพร่เฉพาะในเชิงเทคนิคเท่านั้น ไม่ได้มีการติดตามประเมินผลข่าวที่สื่อมวลชนนำไปรายงานข่าวผ่านช่องทางของสื่อมวลชนแต่อย่างใด ดังนั้น จึงควรมีการติดตามประเมินผลการเผยแพร่ ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีของสำนักโฆษก และเว็บไซต์รัฐบาลไทยควรมีช่องทางให้ผู้อ่านข่าวมติคณะรัฐมนตรีได้แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เช่น มีปุ่มให้กดแชร์หน้าข่าวมติคณะรัฐมนตรีจากเว็บไซต์รัฐบาลไทยไปยังสื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เพื่อให้มีการมีส่วนร่วมของผู้ที่สนใจติดตามข่าวมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งควรมีการนำเสนอข่าวมติคณะรัฐมนตรีในรูปแบบที่สั้นกระชับ เพื่อให้สื่อมวลชนนำไปเสนอผ่านช่องทางออนไลน์อื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านช่องทางออนไลน์ด้วย

รายการอ้างอิง

- คณะทำงานองค์ความรู้เรื่อง เทคนิคการเขียนข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์งานรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553. (2554). ชุดความรู้ เรื่อง เทคนิคการเขียนข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์งานรัฐบาล พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
- ชุดความรู้ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ประวัติการประชุมคณะรัฐมนตรี สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2563 จาก : <https://www.soc.go.th/?p=7567>
- ณิชารีย์ ภควัดชัย. (2558). “การผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในยุคความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายของกรมประชาสัมพันธ์” การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นวรรตน์ รามสุตร. (2557). “การเปิดรับและความต้องการข่าวสารด้านนโยบายการศึกษาของบุคลากร จากเว็บไซต์ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ” การค้นคว้าอิสระวารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปรมะ สตะเวทิน. (2546). หลักนิเทศศาสตร์ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พีระ จิระโสภณ. (2546). “ทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ” ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสารหลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 11 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์
- พัชนี เขยจรยา เมตตา วิวัฒนานุกูล และฉรินันท์ อนวัชศิริวงศ์. (2541). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร เอลโล่การพิมพ์
- เยาวลักษณ์ โบราณมูล. (2560). “ปัจจัยต่อการกำหนดประเด็นข่าวกับคุณค่าทางจริยธรรมของการเสนอข่าวช่อง 9 MCOTHD ในยุคดิจิทัล” การค้นคว้าอิสระวารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รุ่งรัตน์ ชัยสำเริง. (2549). การเขียนเพื่อการประชาสัมพันธ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อนงค์วดี จิระบุตร. (2556). “การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- อุษา แก้วแดง. (2558). “ การเปิดรับสื่อ และความพึงพอใจต่อข่าวสารของสโมสรฟุตบอล ปตท. ระยอง” การศึกษาค้นคว้าอิสระวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสารองค์กร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Lazarsfeld, P., Be relson, B., & Gaudet, H. (1948). *The People’s Choice: How the Voter Makes Up His Mind in a Presidential Campaign*. New York: Columbia University Press.